

YEMEK ÂDÂBI*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Vve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem...

Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مَنْ أَكَلَ مِمَّا تَحْتَ الْمَائِدَةِ أَمِنَ مِنَ الْفَقْرِ

RE. 408/13 (Men ekele mimmâ tahte'l-mâideti, emine minel-fakr)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeslerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi cümlelerin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi sevdiği, razı olduğu kul eylesin... Rasûlünün yolundan cümlelerinizi, cümlemizi ayırmasın...

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet, Hocamızın hocası Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Hazretleri'nin cem' ve te'lif etmiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabından okunup, dil döndüğünce açıklanacak.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce, evvelen ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâki için, sonra onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhları için; sair enbiyâ ve mürselînin, cümle evliyâullahın, ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbîleri olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-ı aliyyemizin, hulefâsının, müridlerinin, tâbîlerinin ruhları için;

Şu eseri te'lif eylemiş Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin, kendisinden feyz aldığımız üstadımız Muhammed Zâhîd-i Bursevî'nin, bu eserin içindeki bilgilerin ilimlerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün râvilerin, alimlerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadisleri dinlemek üzere şu meclise, şu mescide gelmiş olan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan bütün yakınlarının, sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun diye; şu hayatta bulunan biz müslümanların da Mevlâmızın rızasına uygun

bir ömür sürüp, huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olsun temennisiyle, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım!

.....

a. Sofradaki Ekmek Kırıntılarını Yemenin Fazileti

Okuduğum hadis-i şerif ve onun arkasından gelen iki hadis-i şerif aynı mevzuda... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki: ¹

مَنْ أَكَلَ مِمَّا تَحْتَ الْمَائِدَةِ أَمِنَ مِنَ الْفَقْرِ

(خط. فى المؤلف عن هديه بن خالد عن حماد بن سلمة عن ثابت عن أنس)

RE. 408/15 (*Men ekele mimmâ tahte'l-mâideh*)

“Sofranın altında olandan kim yerse, (*emine mine'l-fakr*) fakirlikten emin olur.”

Sofranın altında olan nedir? Yemek yerken eller kolay erişsin diye biraz yükseltiyor sofraya... Yemek yerken aşağıya bazı gıdalar düşüyor. Bizim ecdadımız umumiyetle taama çok hürmet etmiştir. Ekmek kırıntıları herhangi bir yere düşmesin diye, soframızın altına bir de örtü sereriz. Sininin altında bir örtü bulunur ki, ekmek kırıntıları dökülmesin diye. Örtü olmasa bile, yere düşmüş olan gıdalardan kim yerse...”

“—Canım artık o tabakta değil, yere düşmüş, ben onu almam. Tozlandı veya kirlendi, Ben onu almayı onuruma yediremem!” gibi bir düşünce

¹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.318; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.252, no:40821; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s.56, no:21486.

yok da, Allah rızası için, tevâzu ederek, taama hürmetinden o sofranın altına düşen gıdalardan yerse, Allah-u Teâlâ Hazretleri onu fakirlikten emin kılar. Yâni fakirliğe düşmez. Taama hürmetinden ve Allah yolunda tevazuundan dolayı...

İki şey var; Tevâzu ve Allah'ın verdiği nimete hürmet etmek.

Eski zamanda bir adamcağızın evinde çok bolluk varmış. Her şey çok fazla, gıdalar bol, taşıyor, bolluk, bereket... vs. Korkmuş, tereddüt etmiş; “—Ben dünya ehli miyim, nedir bu evimin içindeki bolluk?” diye.

Eski büyüklerden birisini de anlatırlar ya... Eve gelince sormuş;

“—Hatun, yiyecek bir şey var mı?” diye.

“—Efendi, hiçbir şeyimiz yok evde...”

Elini açmış, “Yâ Rabbi, sana hamd olsun, bugün evimiz Peygamber evine benzedi.” demiş.

Bolluk olunca, ötekisi “Acaba bu istidrac mı?” diye meraklanmış.

O da demiş ki:

“—Evlâdım, ekmek al, üstüne katık al, yolda ye, git!”

Bir hafta sonra yine gelmiş, “Yine aynı şekilde evde bolluk, bereket devam ediyor.” demiş.

“—Sokakta yürürken ekmek ye, katık ye demiştim, yemedin mi?”

Efendim, yere kırık düşmesin diye altına şöyle örtü tuttum. Çok dikkat ettim, kimsenin görmediği

yerlerde yedim. Yoksa sokakta yemezdim ama siz ye dediğiniz için yedim. Çare diye söylediniz diye yemeğe çalıştım. Ona rağmen bir keresinde bir parça ekmek sıçradı. Araştırdım, araştırdım, nereye gittiğini bulamadım. Nihayet, birisi basıp da hürmetsizlik etmesin diye etrafına küçük taşlarla şöyle bir daire çevirdim.

“—Git evlâdım, seninki Allah’tan, Rahmânî... İstidrac filân değil seninki bereketten...” diye söylemiş.

İşte böyle hürmetten dolayı Allah-u Teâlâ Hazretleri o kimseye fakirlik göstermez, fakirlikten emniyette olur. Öyle yaparsan korkma, fakirlik gelmez!

Diğer hadis-i şerif, onu da hızlıca okuyuverelim. O da Haccac ibn-i Alât’tan rivayet edilmiş. Mevzu aynı, kelimelerde hafif değişiklik var:²

مَنْ أَكَلَ مِمَّا يَسْقُطُ مِنَ الْمَائِدَةِ لَمْ يَزَلْ فِي سَعَةٍ
مِنَ الرِّزْقِ وَوَقِيَ الْحُمُقَ وَوَلَدَهُ وَوَلَدُ وَلَدِهِ

(الباوردي عن الحجاج بن علاط السلمی)

RE. 408/16 (*Men ekele mimmâ yeskutu mine’l-mâideti*) “Kim sofradan aşağı düşen şeyden yerse, (*lem yezel fî saatin mine’r- rizkı*) dâimâ rızıkta bir bolluk içinde olur. Dâimâ rızık bol olur, eli darlık çekmez.”

² *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.252, no:40822; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XX, s.56, no:21490.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.91, no:1734; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIX, s.170; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Bir fâidesi daha var: (Ve vukıye'l-humuku) "Ahmaktan korunur, zekî olur, Allah onun aklına zekâ verir. Böyle yapan bir kimse ahmak olmaz. Kendisi ahmak olmadığı gibi, (ve veledühû) çocuğu da ahmak olmaz. (Ve veledü veledihî) Çocuğunun çocuğu da ahmak olmaz." Üç nesile tesir ediyor babanın taama hürmeti, düşen şeyden yemesi...

Onun için biz de tevazu ile, taama hürmet ile ömürlerimizi öyle geçirelim.

Üçüncü hadis-i şerif yine aynı mevzuda:³

مَنْ أَكَلَ مِمَّا يَسْقُطُ مِنَ الْخِوَانِ نُفِيَ عَنْهُ الْفَقْرُ
وَنُفِيَ عَنْ وَلَدِهِ الْحُمُقُ

(الحسن بن معروف فى فضائل بنى هاشم، خط، وابن النجار عن ابن عباس)

RE. 409/1 (Men ekele mimmâ yeskutu mine'l-hivâni nüfiye anhü'l-fakr) Bir kimse sofradan düşenden yerse, kendisinden fakirlik uzaklaştırılır. (Ve nüfiye an veledihî'l-humuku) Çocuğundan da ahmâklık uzaklaştırılır.

Bu da üçüncü hadis-i şerif...

Dördüncü hadis-i şerif de yine aynı mevzuda... Niye böyle dört tanesini peş peşe getirdi Hocamız Rh.A. kitabında?

Birinci hadisin senesinde bir kusur var diyor, diğer hadis-i şeriflerle onu takviye ediyor.

³ Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.252, no:40823; Câmiü'l-Ehâdis, c.XX, s.56, no21488.

“Bir hadisin senedi için ulemâ şöyle dedi diye, hemen onu defterden silmeyin! Öteki rivayet tariklerinden sağlam gelebilir.” demek istiyor.

Bir de Hocamız bu işe ehemmiyet veriyor:

“—Aman gıdanıza hürmet edin! Allah’ın verdiği nimeti horlamayın! Kibirden dolayı yere düşeni almazlık etmeyin!” diye bunu bize iyice öğretmek istiyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

مَنْ أَكَلَ مِمَّا يَسْقُطُ مِنَ الْخِوَانِ فَرَزِقَ أَوْلَادًا
كَانُوا صَبَاحًا

(الشيرازى فى الألقاب، خط. كر. عن ابن عباس)

RE. 409/2 (*Men ekele mimmâ yeskutu mine’l-hivâni feruzika evlâden*) “Bir kimse sofradan düşeni yerse, sevimli çocukla merzuk olur. (*Kânû sibâhan*) Yüzü sabah gibi pırıl pırıl nurlu, zekî bir evlât verir.”

Bu dördü aynı mevzuda...

b. Yemekten Sonra Okunacak Dua

Ebû Mûsâ el-Eş’arî Hazretleri’nden rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁵

⁴ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.XII, s.214; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLV, s.432. Câmiü’l-Ehâdîs, c.XX, s.56, no:21487.

⁵ Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.179, no:7246; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.31, no:7946; Ebû Abdullah ibn-i Kays RA’dan Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.586, no:5836; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.247, no:40786; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.53, no:21476.

مَنْ أَكَلَ فَشَبِعَ وَشَرِبَ فَرَوَى، فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي أَطْعَمَنِي وَأَشْبَعَنِي وَسَقَانِي وَأَرْوَانِي خَرَجَ
مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

(أبوع، وابن السني في عمل يوم وليلة عن أبي موسى)

RE. 409/3 (*Men ekele feşebia, ve şeribe ferevâ, fekâle: El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenî, ve eşbeanî, ve sekânî, ve ervânî; harace min zünûbihî, keyevmi veledethü ümmühû*)

(*Men ekele feşebia*) “Kim yemek yerse ve doyarsa; (*ve şeribe ferevâ*) su içer ve kanarsa; (*fekâle*) sonra şunu söylerse:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî*) “O Allah’a hamd olsun ki, (*et'amenî ve eşbeanî*) bana yemek ikram etti ve beni doyurdu; (*ve sekânî, ve ervânî*) içirdi ve suya kandırdı.” derse, böyle hamd ederse, (*harace min zünûbihî*) günahlarından sıyrılır, çıkar; (*keyevmi veledethü ümmühû*) anasının onu doğurduğu gündeki gibi.”

O günde çocuğun günahı yok. Çünkü ma'sûm, daha küçük, bebek... Doğdu, dünyaya geldi. O çocuğun günahı var mı? Yok.

Hristiyanlar diyorlar ki: Hz. İsa gelmiş, insanların aslî günahı varmış. O günahı affettirmek için kendisi cehenneme girmiş, çıkmış. Bir sürü yanlış şeyler. Öyle şey yok.

İslâm diyor ki:⁶

كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ

(خ.م.د.حم.حب.ط.ع.عن أبي هريرة؛ حم.طب.عن جابر)

(*Küllü mevlûdin yûledü al'el-fıtrati*) “Her çocuk İslâm fıtrâtı üzere tertemiz, mü'min olarak doğar.”

Onlar diyorlar ki, “Günahkâr olarak doğar.” Hayır!

İnsan çocuk iken ma'sûmdur, melek gibidir. Ondan sonra aklı başına geldikten, mükellef olduktan sonra, şuuruyla yaptığı hatalardan dolayı defter-i âmâline günahlar yazılır. Yaptığı iyiliklerden dolayı sevap yazılır.

Burada da anasından doğduğu gündeki gibi olur demekle bunu gösteriyor. Anasından doğduğu gün nasıl günahsızsa, böyle diyen kimsenin de günahları yok olur. Kendisi günahlardan sıyrılır çıkar.

O halde bunu hatırımızda tutalım; ya Arapçasını, ya mânâsını... Arapçasını yavaş yavaş öğrenerseniz, her gün bir iki kelime öğrenerseniz, faydalı olur;

(*El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenî, ve eşbeanî, ve sekânî, ve ervânî*) Gayet kolay...

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Hüreyre RA'dan. Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.353, no:14847; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.353, no:14847; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kalemi olur da bir kâğıda yazarsa insan, unutmaz. Çünkü:

الْعِلْمُ صَيْدٌ وَالْكِتَابَةُ قَيْدٌ

(*El-ilmü saydün, ve'l-kitâbetü kaydün*) “İlim bir av gibidir, yazmak onu bağlamak gibidir.”

Bir ceylan yakaladın, bir kuş yakaladın, bir sülün yakaladın, karatavuk vs. yakaladın. Bağlarsan bir yere, durur, Bırakırsan, kaçır gider.

İlim de öyle; yazarsan, yanında kalır. Otobüste, vapurda eline alırsın, defterinin sayfalarını karıştırırsın:

“—Haa, bak şu tarihte İskenderpaşa Camii’ne gitmiştim, Hadis okunuyordu, söyle denilmişti.” dersin, hatırında kalır.

Onun için, kâğıtla kalemlle gezmeli insan. Hele böyle hadis okunan, tefsir okunan, fıkıh okunan yerlere deftersiz, kitapsız gitmemeli! Hattâ tavsiye ederim, hepinizin şöyle iç cebinde kalemlle bir defter olsun. Yanında kalemi olan bir defter olsun. Bir hadis, bir ayet-i kerime mealı, bir kelam-ı kibar, büyük zatlardan birinin sözü, veyahut böyle bir dua... Veyahut herhangi bir olmuş hadise, ibretli bir hadise... Eh o zaman yazarsınız, defterinizde birikir. Defteriniz bir hikmet hazinesi olur, hikmet dağarcığı olur cebinizde... Böyle bir defter bulunsun!

Tarih koyarsınız, numara koyarsınız. O defter dolunca onu evinizde bir köşeye, çekmecenize koyarsınız. Filanca senenin hatırası diye üzerine yazarsınız.

Bazı insanlar böyle tertipli oluyor. Tertipli olmak iyidir.

Müslümana her şeyin güzeli yakışır. Tertipli olmak da yakışır.

(El-hamdü li'llâhi'llezî et'amenî, ve eşbeanî, ve sekânî, ve ervânî)

Bazı insanlar bir defa okumayla anlarlarmış. Geçen gün Konya'nın yetiştirmiş olduğu büyük evliyâullahtan birisinin hayatını okuyordum da, hocalarını anlatıyor. Bir hocası varmış, dermiş ki:

“—Kitap bir defa okunur.” dermiş. “Birkaç defa okunur mu, olur mu öyle şey? Bir kere okudu mu insan, aklına yerleştirir, tamam.” dermiş.

Günahsız olunca insan, aklını başka yere harcamayınca Demek ki Allah da bazılarını kabiliyetli yaratıyor. Bir defa okuyunca hepsi hatırında kalıyor ki, “Kitap bir defa okunur; iki defa, üç defa okunmaz!” dermiş.

İlim öyle birikiyor. İmam Buhârî Hazretleri bakın ne kadar hadis-i şerifi, milyon hadis-i şerifi senetleriyle beraber ezbere biliyormuş.

c. Haram Lokmanın Zararı

Bu hadis-i şerif de yine yemekle ilgili ama meseleye çok değişik bir tarafından yaklaşıyor. Can kulağıyla dinleyin! Buyruluyor ki:⁷

⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.591, no:5853; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.28, no:9266; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.55, no:21483.

مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً مِنْ حَرَامٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ
لَيْلَةً، وَلَمْ تُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا وَكُلُّ
لَحْمٍ يُنْبِتُهُ الْحَرَامُ فَالنَّارُ أَوْلَىٰ بِهِ وَإِنَّ اللَّقْمَةَ
الْوَّاحِدَةَ مِنَ الْحَرَامِ لَتُنْبِتُ اللَّحْمَ

(الديلمى عن ابن مسعود)

RE. 409/4 (*Men ekele lokmaten min harâmin, lem tukbel lehû salâtün erbaîne leyleten, ve lem tüsteceb lehû da'vetün erbaîne sabâhan; ve küllü lahmin yünbitühü'l-harâmü fe'n-nâru evlâ bihî, ve inne'l-lokmate'l-vâhidete mine'l-harami letünbitü'l-lahme*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan haram yemenin neticesi ne olur, onu anlatan bir hadis-i şerif. Bunu hiç unutmayın! Çok hatırınızda tutun! Çünkü bizim hani şurada tasavvuf deniliyor ya, tarikat deniliyor ya, âriflik deniliyor ya, Allah'ın rızasını kazanmak deniliyor ya, ma'rifetullaha ermek, muhabbetullaha ermek deniliyor ya, onun temeli nedir? Temelsiz bina olmaz; aslı, esası, kökü nedir? Köksüz ağaç olmaz. Helâl lokmadır derler. Sizde duymuşsunuzdur; bu işin aslı helâl lokma yemektir.

İnsan haram lokma yerse ne olur? Buyurun, ne olacağının cevabını dinleyin:

(*Men ekele lukmaten min harâmin*) “Kim ki haramdan bir lokma yerse...” Ne olur? (*Lem tukbel lehû salâtün erbaîne leyleten*) “Kırk gece namazı kabul olmaz; (ve *lem tüsteceb lehû da’vetün erbaîne sabâhan*) ve kırk sabah duası kabul olmaz.” Gece gündüz ibadeti, duası kabul olmuyor. Neden? Bir lokma haram yedi diye... Aziz ve sevgili kardeşlerim, bu çok önemli. Bir lokma haram yedi, kırk gece namazı kabul olmuyor, kırk sabah duası kabul olmuyor. Dua ediyor, Allah duaları kabul edici ama, kabul olmuyor. Neden? Haram yediği için...

(*Ve küllü lahmin yünbitühü’l-harâm*) “Haram yedikten sonra hâsıl olan her et ki, yediği haram lokmadan hâsıl olmuştur, meydana gelmiştir; (*fe’n-nâru evlâ bihî*) haramdan oluşan bir ete, cehennem ateşi daha lâyük olur.” Yâni haram yeyip de vücudunda haram lokmadan et hâsıl olan kimsenin, o eti mutlaka cehennemde yanar, cehenneme daha lâyıktır.

(*Ve inne’l-lokmete’l-vâhidete mine’l-haram*) “Şu da bilinsin ki, haramdan bir lokma bile yese, (*letünbitü’l-lahm*) mutlaka vücutta bir et meydana getirir, haramdan bir parça hâsıl olur.” Haramdan bir parça hâsıl olduğuna göre, o da cehennemde yanacağına göre, cehenneme lâyük olduğuna göre, kişi cehenneme atılacak demektir.

Peygamber SAS bir hadisinde buyurmuş ki:

“—Aman cehenneme düşmemeğe bakın! Cehenneme bir düşerseniz orada ahkâben kalırsınız.”

“—*Ahkâben* nedir yâ Rasûlallah?” dediler.

“—Hukublarca kalırsınız demektir.”

Hukub ne demek? Bir hukub yetmiş kûsur sene demek. Her sene 360 günden şu kadar gün eder. Ve Allah indinde ahiret günlerinden bir tanesi, dünyanın bin senesi gibidir.

وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

(الحج: ٤٧)

(*Ve inne yevmen inde rabbike keelfi senetin mimmâ teuddûn*) “Allah’ın indinde bir gün, sizin saydığınız bin yıl gibidir.” (Hac, 22/47)

Demek ki milyonlarca sene yanacak. En hafif giren cehenneme, milyonlarca sene yanacak. Girip de hemen çıkmak yok... Milyonlarca sene kalıp öyle çıkacak. Düşmeye görsün.

Eğer cehennemın asilerine yedirtilen o zakkum ağacının bir damlası dünya denizlerine damlatılsaydı, hepsini acılaştırırdı. Nasıl olur onu yiyen insanın hali?

Cehennemde zakkum yiyecek, içi parçalanacak, ondan sonra kaynar su içecek, irin içecek. Cehennemın azaplarının tarifi mümkün değil. Allah bizi cehennemden halâs olan bahtiyarlarından eylesin...

Ne imiş şimdi hadîs-i şerifin aslı, esası? Helâl lokma yemeye teşvik ediyor bizi... Haram lokmanın ne kadar büyük bir fecaate sebep olduğunu anlatıyor Peygamber Efendimiz, Ne buyurmuş SAS Efendimiz:

“—Kim haramdan bir lokma yerse, onun kırk gecelik namazı kabul olmaz.”

Gece namazı makbuldür, gece namazı kıymetlidir. Bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“–Benim mescidimde kılınan namaz, başka yerlerde kılınan namazdan bin kat daha sevaplıdır; Mekke’deki Beytulah’ın olduğu Mescid-i Haram müstesnâ... Orada yüz bin mislidir.”

Sen burada İstanbul’da namaz kılıyorsun. Orada, Mekke-i Mükerreme’de Beytullah’ın yanında kılınan namaz yüz bin misli...

“–Bundan daha faziletisini söyleyeyim mi size?”

“–Buyur yâ Rasûlallah!” demişler.

“–Geceleyin kılınan iki rekât namazdır.” buyurmuş,

Hani uykuyu bölüyorsun ya, bölebilirse insan... Geç yatıyor, konuşuyor, görüşüyor, televizyon seyrediyor, gece kalkamıyor ya... Onun ahları vahları çıkacak kıyamet gününde...

Geceleyin kalksa, iki rekât namaz kılrsa ne kadar büyük sevap... Onun için geceler çok kıymetlidir, duaların kabul olduğu zamandır.

Peygamber SAS Efendimiz başka bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:⁸

رَكَعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

⁸ Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Geceleyin kılınan iki rekât namaz, dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır.”

Buna alıştıracamız kendimizi... Geceleyin bak herkes yattı. Hanım uyudu, çocuklar uyudu... Veyahut evde bekârsan, anan uyudu, baban uyudu, odada yalnızsın. Abdest alıyorsun, seccadeyi yayıyorsun... Ağlasan, kimse duymaz hıçkırığı... Yalvarsan, kimse bilmez halini... Mevlân ile başbaşa, orada yalvarıyorsun, yakarıyorsun, gözyaşı döküyorsun günahlarına...

Cehennemın ateşini başka hiçbir şey söndürmezmiş, insanın gözyaşı söndürürmüş. Bu aşıkların, tevbekârların, geceleri ah edenlerin, istiğfar edenlerin göz yaşı biraz dökülür mi, o söndürürmüş cehennem ateşini... İksir gibi yani...

İşte o kırk gecelik namazı kabul olmuyor.

İnsan der ki:

“—Hadis-i şeriflerden okudum, hocaefendi de camide söyledi. Gece namazı dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlı imiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri her gece kullarına seslenirmiş, nida edermiş: ‘Yok mu kullarım içinde tevbe istiğfar edecek, tevbesini kabul edeyim!’ diye. Acaba hadis sahih değil mi? Niye böyle ben tevbe ettim ettim de istediğim olmadı?’”

İşte cevabı... Neden olmadığını anladın mı? Hadis-i şerifin bir tanesini bilmekle iş olmuyor ki! Yarım doktor insanı candan edermiş. İki tane hadis bilmekle insan alim olmaz ki; hepsini bilecek.

Evet, gece namazı kıymetlidir ama helâl lokma yemek şartıyla... Haram lokma yerse ne oluyor? Sadece o gecenin namazı, duası kabul olmama durumu olmuyor; kırk gecelik namazı kabul olmuyor.

Eyvâh... İşi, aklı, fikri, yediği, içtiği haram olanın hali ne olacak? Sabahtan akşama, ömrü boyunca haram yiyen insanın hali ne olacak?

O Allah'a iftira eder, ayetlere iftira eder. Der ki:

“—Allah-u Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de buyurmuş ki:

أَدْعُونِي أَجْتَبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ud'unî estecib leküm*) “Bana dua edin, ben duanıza icâbet edeceğim, istediğinizi vereceğim!” (Mü'min, 40/60)

“—Dua ediyorum, ediyorum olmuyor. Allah'tan Mercedes istiyorum, dua ediyorum ediyorum, gelmiyor kapımın önüne Mercedes...”

Sen helâl lokma yeseydin, gelirdi. Helâl lokma yeseydin, ertesi gün kapını birisi çalardı, “Tak... Tak... Tak... Al, sana Mercedes getirdik!” derdi.

“—Kàdir mi Allah-u Teâlâ Hazretleri?”

“—Daha fazlasına bile kadir... Ama bilmiyoruz ki dinimizin inceliklerini. Helâl lokma yiyeceksin, haram yemeyeceksin! Rüşvet yemeyeceksin, hırsızlık yapmayacaksın! Aldatmayacaksın, gadretmeyeceksin, başkasının malını cebine sokmayacaksın!”

Başkasının namına gelen şeyi, o yokken sok cebine... Al, kaçır öbür tarafa... Tarlasına gir, al! Bahçesinden gir, kopar!

Hani büyüklerimizden birisi, dere kenarında ders çalışıyormuş da, derenin üstünden bir elma yüzüp aşağı doğru gidiyormuş. Kıpkırmızı elma... Elini uzatmış, elmayı almış, hart, ısırmış. Sonra düşünmüş ki:

“—Evet, dere den aldım ben bunu ama bu elma benim değil ki, ben bunu nasıl ısırırım? Olmaz bu...” demiş.

Elma elinde, dere boyunca yukarıya doğru gitmeğe başlamış.

“—Acaba hangi elma dalı derenin üstüne böyle sarktı da, dereye bu elma o ağaçtan düştü?” diye aramış, taramış, elma ağacını bulmuş.

“—Bu tarlanın sahibi kim?”

“—Filanca adam...”

Ona gitmiş, demiş ki:

“—Efendi, ben bir hata işledim.”

“—Ne işledin?”

“—Senin elmalarından bir elma ısırdım.”

“—Nasıl ısırdın?”

“—Ders çalışıyordum, derenin kenarında... İlim öğrenmek için açtım kitabımı... Baktım derenin üstünde bir kırmızı elma... Isırdım, sonradan aklıma geldi, hakkını helâl et!”

Adam şöyle bir bakmış:

“—Allah, Allah! Ne biçim adamlar var?” demiş.

Elma da elinde, koparmış da yutmuş da değil... Bir diş batırdı diye helâllik istiyor. Anlamış çok kıymetli bir insan olduğunu... Nazlanmış, demiş:

“—Etmem! Şartım var.”

“—Etme eyleme, ne yapmak lâzımsa yapayım. Kulun olayım, kölen olayım!”

Demiş:

“—Benim kör, sağır, topal, dilsiz özürlü bir kızım var; evde kaldı. Onunla nikâhlanırsan bağışlarım. O zaman hakkımı helâl ederim.”

Demiş:

“—Pekâlâ...”

Hakkı ödeyecek, ahirete bırakmayacak. Helâlleşecek yâni.

Razı olmuş. Düğün yapılmış. Karşısına dünya güzeli bir kızı getirmişler.

Damat çıkmış gitmiş, kayınpederi bulmuş:

“—Sen bana kör dedin, sağır dedin, dilsiz dedin, topal dedin. Karşıma dünya güzeli bir kız geldi.”

“—Evlâdım, haydi, o senin helâlindir. Ben ona hiç haram göstertmedim, öyle yetiştirdim; kör deyişim ondan... Hiç haram söz duymadı kulakları, öyle pırlanta gibi yetiştirdim, sağır dediğim ondandır. Kötürüm dedim, hiç yasak yere gitmedi. Çolak dedim, hiç harama el uzatmadı. Ben onu inci tanesinin sedefin içinde yetiştirdiği gibi yetiştirdim. Her yönüyle helâlle yetişmiş bir kızdır. Şaka yaptım sana... O senin zevcendir, helâl olsun sana...” demiş.

Onunla evlenmiş de büyük alim [İmam-ı A'zam] dünyaya gelmiş.

“—Acaba doğru mu, böyle oldu mu, olmadı mı?”

Ne bileyim ben, Allah bilir. Kitaplarımızda böyle yazıyor. Ama bizim büyüklerimize bu terbiye verildi. Biz bu terbiye ile büyüdük. Çocuklarımız böyle olsun, biz de böyle yapalım diye büyüdük. Yakın zamana kadar biz bu idealle büyüdük.

Aç kaldık, elimizi harama uzatmadık. Pehlivan gibiydik, kolumuzu on kişi bir araya gelse kıvırtamazdı. Kimsenin görmediği yerde harama elimizi yine uzatmadık. Öyle yetiştik.

Sonra bir devir geldi, bir hava esti. Baktık ki, Batılılar bizdenbiraz daha medeni... Biraz daha aleti, edevatı var... Dünyanın orasını, burasını sömürmüşler, zengin olmuşlar.

“—Acaba bunlar daha mı iyi? Bunlardan ibret alalım!” filân derken, teknolojilerini alıp onlar geçmemiz gerekirken, tekniğini bir tarafa bıraktık, huyunu aldık, edepsizliğini aldık.

Onun hanımı açık, bizim ki de açık olsun... O harama helâle bakmıyor, ben de bakmayayım. O faiz yiyor, ben de yiyeyim... O içki içiyor, ben de içeyim... O kumar oynuyor, ben de oynayayım.

Bunlar bizim için değildir. Biz Allah'ın insanlara nümûne diye çıkardığı bir ümmetiz. Ayet-i kerîme ile sâbit:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

(آل عمران: ۱۱۰)

(Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâsi, te'mürûne bi'l- ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker) [Siz insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz; iyiliği emreder, kötülükten men edersiniz.](Âl-i İmran, 3/110)

Nümûne ümmettik biz. Nümûneliğimizi unuttuk, kötülerini nümûne almağa kalktık. Değişti huyumuz. Ne oldu?

Kırk gecelik namaz kabul olmaz, kırk sabahlık dua kabul olmaz. Evlâtlar ahmak yetişir. Haramdan bir lokma yerse ne olur?

Evlâtlar zalim yetişti, söz dinlemez yetişti. Hırsız yetişti, arsız yetişti, babasını döven, anasını döven yetişti. Arkadaşını öldüren yetişti. Sebebini bilemiyoruz.

Bilemezsin ki! Bu kâinatın sahibine âsî oldun da Allah ceza veriyor.

وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ

(الأنعام: ٦٥)

(*Li-yuzîka ba'daküm be'se ba'd*) “Bazınızın suçunun cezasını ötekisine tattırmak için aranızda böyle ihtilâflar çıkartan odur.” (En'am, 6/65) diyor Kur'an-ı Kerim...

“—Neden o bana düşman? Niye o onunla çekişiyor? Niye o ona saldırıyor?”

Allah birbiriyle terbiye ediyor, Biz şu mülkün sahibi olan Allah'ın emirlerini tutmadık, Allah cezalandırıyor; hâlâ bilemiyoruz. Şamar bir taraftan geliyor, bir dönüyoruz o tarafa; o tarafa bakıyoruz, yine farkında değiliz. Bir tokat daha yiyoruz, bu tarafa dönüyoruz. Hâlâ şamarın nerden geldiğinin farkında değiliz. Allah'ın yolunu bıraktık, Allah'ın kulluğunu bıraktık.

Cihadla buraları fetheden ecdadımızın hepsi evliyâ idi. Fâtih;

“—Haydi bakalım, içinizde yıkanmamış olan varsa bir kenara ayrılın!” dediği zaman, Fâtihin ordusundan bir kişi bile çıkmadı. Hepsi abdestli, namazlı insanlardı, hepsi Allah'ın velî kulları idi.

“—Ne oluyor böyle 29 gündür bu şehri kuşattığımız halde hâlâ fethedemedik? İçinizde abdestsiz olan varsa kenara ayrılın!” dedi. “Gönül rızası olmadan cihada katılmışlar varsa içinizde, müsaade ediyorum, memleketine gitsin!” dedi.

Allah rızası için yapıyorlardı, Allah veriyordu. Güya akıllılık edip dünyayı kazanacağız diye Allah rızasından ayrıldılar, Allah vermemeğe başladı. Bak ne sıkıntılar çekiliyor? Hâlâ anlamıyoruz.

Kırk gecelik namazı kabul olmaz. O namazların kabul olduğu seherlerin kıymeti sifıra iniyor haram lokmadan... Sabahleyin de dualar kabul olmaz.

Sabahleyin geliyoruz, sabah namazını cemaatle kılıyoruz. Namazdan sonra oturuyoruz, *Evrâd-ı Şerif*'i okuyoruz. Hadis-i şeriflerden, Kur'an-ı Kerim ayetlerinden dualar okuyoruz. Müsterih çıkıyoruz. Allah bunları kabul etmişse, tamam. Kabul etmişse uçacağız ama lokma haram...

Eğer bir kimse haram lokma ile haccetmişse, diyor Peygamber SAS Efendimiz, (*Lebbeyk allâhümme lebbeyk*) “Yâ Rabbi, emrindeyim, fermanına münkad olmuşum, buyruğunu tutmuşum. Ne buyurursan, emreyle yapayım. Buyur yâ Rabbi!” diye lebbeyk çektiği zaman, (*Lâ lebbeyke ve lâ sa'deyk*) “Senin bu sözünün aslı esası yok!” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle hitâb-ı itâb ile cevap verirmiş haram lokma ile haccedene...

Demek ki hepsinin aslı, esası, kökü, astarı helâl olmasıdır. İş kökünden düzeltelim! Temelinden düzeltmedikten sonra duvarın çatlağını sıva ile kapatmışsın, kıymeti yok... Yıkılacak o duvar. Başka çare yok...

Bu gün düzelsek, bu günden itibaren helâl lokma yemeye başlasak, bir kusurumuz varsa, kırk gün geçecek. Sabredelim bakalım!

Onun için, dedelerimiz 40 gün ibadete çekilirlermiş. Bir yere kapanırlarmış, 40 gün oruç tutarlarmış, ibadetle meşgul olurlarmış. Niye 35 gün değil, niye 30 gün değil, niye 20 gün değil de 40 gün?

Sebebi var. Onlar bu hadis-i şerifleri bizden iyi biliyorlar. Yazmışlar kitaplarına... Sen 40 gün duracaksın, vücudundaki etler helâl lokma ile bitmiş ete dönüşecek bu etler...

Peygamber Efendimiz'in bir hadis-i şerîfi vardır, *et-Tergîb ve't- Terhîb*'de, buyurmuşlar ki:⁹

مَنْ أَخْلَصَ لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ظَهَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ
مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ

(القضاعي عن ابن عباس؛ ش. حل. عن مكحول)

(*Men ahlesa li'llâhi erbaîne yevmen*) “Kim kırk gün Allah rızası için, ihlâs ile bir köşeye çekilip ibadetle meşgul olursa, (*zaherat yenâbîû'l-hikmeti min kalbihî alâ lisânihî*) onun gönlünden lisânına hikmet pınarları coşup akmaya başlar.”

Lokmayı helâlleştireceğiz, helâl lokmaya dikkat edeceğiz. Kırk gün sabredeceğiz de ondan sonra tesirleri görülmeye başlayacak.

⁹ Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.285, no:66; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.231, no:35485; Abdullah ibn-i Mübârek,

Zühd, c.I, s.359, no:1014; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.70; Mekhul Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.24, no:5271; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.224, no:2361; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXI, s.394, no:45421; Münzirî, *Tergîb ve Terhîb*, c.I, s.24, no:13; RE. 398/11.

Allah bize akıl versin, sabır versin, helâl yemeyi nasib eylesin... Haramı istesek de Allah bizi haramdan uzak etsin... Nefsimiz arzu etse bile, harama bulaştırmasın Allah-u Tealâ Hazretleri...

d. Sabahları Yedi Hurma Yemek

Bu hadis-i şerif, Medine hurması yemekle ilgili bir hadis-i şerif. Ahmed ibn-i Hanbel'de var. Amir ibn-i Sa'd babası Sa'd ibn-i Ebi Vakkas RA'dan naklen rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

مَنْ أَكَلَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ مِمَّا بَيْنَ لَابَتَيِ الْمَدِينَةِ
عَلَى الرَّيْقِ، لَمْ يَضُرَّهُ يَوْمَهُ ذَلِكَ سَمٌّ وَلَا سِحْرٌ وَإِنْ
أَكَلَهَا حِينَ يُمَسِّي لَمْ يَضُرَّهُ سَمٌّ حَتَّى يُصْبِحَ

(حم. عن عامر بن سعد عن أبيه)

RE. 409/5 (*Men ekele seb'a temerâtin mimmâ beyne lâbeteyi'l- medineti ale'r-rîkı*) "Bir kimse Medine'nin şarkı ile garbında bulunan iki harresi arasındaki hurmalardan, sabah aç karnına yedi hurma yerse; (*lem yedurruhû yevmehû zâlike semmün ve lâ sihrun*) ona akşama kadar sihir

¹⁰ Müslim, *Sahih*, c.X, s.358, no:3813; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.168, no:1442; Tahavi, *Müşkilü'l-Asar*, c.XII, s.383, no:4971; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:145; Heysemi, *Mecmaü'z-Zevaid*, c.V, s.52, no:8015; Ebu Avâne, *Müsned*, c.V, s.189, no:8341; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.86, no:5875; Taberani, Amir ibn-i Sa'd RA'dan, o da babası Sa'd ibn-i Ebi Vakkas RA'dan.

Mu'cemü'l-Evsat, cVI, s.130, no:6000; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.X, s.29. no:28205; *Camii'l-Ehadis*, c.XX, s.51, no:21471.

ve zehir tesir etmez. (ve in ekelehâ hîne yemsî, lem yedurruhû semmün hattâ yusbiha) Akşam yerse sabaha kadar zehir zarar vermez.”

Lâbe, harre demek. Medine-i Münevvere’ye gidenler eğer gezmişse, dikkat etmişse bilir ki, Medine-i Münevvere’nin bir garp tarafında, bir de şark tarafında kara kayalık bir yer var. Ama nasıl kaya? Yerden püskürmüş gibi, pütür pütür, üstünde insan yürüyemez, deve yürüyemez, vasıta geçemez. Öyle sivri sivri acıib bir kayalık var. İnsan da yürüyemez. Eğri büğrü, girintili, çıkıntılı... Zımpara taşını büyütün, öyle zımpara taşı gibi bir kayalık... Kapkara...

İnsan oradan gelemez. Tabii bir sur gibi... Düzlük ama buyur bakalım, yürüyebilirsen yürü! Haydi bakalım, deveni sür, yürüyebilirse yürüsün... Yürüyemez.

Harre-i şarkıyye, Harre-i garbiyye... Şarkında da var, garbında da var... Arasında bir yol var. Peygamber SAS oradan geçmiş, Kuba köyünden Medine’ye öyle gelmiş. Kuzey tarafı da açık... Orayı da mâlûm hendek kazmışlar da, düşman geldiği zaman Medine’yi müdafaa etmişler ya... İki tarafında böyle harre dedikleri kara taşlık, ayak basılmaz, hayvan yürümez yerleri varMedine-i Münevvere’nin...

Vardı. Şimdi tabii greyderi dayıyor, çatır çutur, çatır çutur dağları deviriyor, binalar yapıyor. Ne dağı kalıyor, ne ovası kalıyor, belli olmuyor. Ama eskiden böyleydi.

Bu iki kara taşlık mevkiin arasındaki Medine'nin hurmalardan kim yedi tanesini, (*ale'r-rîk*) aç karnına yerse, iştihası varken, bir şey yememişken yerse, o gün ona sihir ve zehir dokunmaz.” diyor Peygamber Efendimiz. “Zehirli bir şey yese dokunmaz, sihir etseler dokunmaz.” buyuruyor.

Medine'nin hurması böyle güzeldir. Hacılar da oradan alırlar. Peygamber Efendimiz bilhassa Acve hurmasını medhetmiş diye onu ararlar. Burada da hurma var ama Medine'nin hurmasından alırlar, getirirler, kendilerine hoş geldin diyenlere onu ikram ederler.

e. Yemek Tabagını Sünnetlemek

Bu da yine yemek yemekle ilgili bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹¹

مَنْ أَكَلَ فِي قِصْعَةٍ ثُمَّ لَحِسَهَا اسْتَغْفَرَتْ لَهُ الْقِصْعَةُ

(*Men ekele fî kas'atin sümme lahisehâ istağferat lehü'l-kas'atü*) “Kim bir tabaktan bir yemek yerse, bitirdikten sonra da tabağını yalarsa... Tevazuundan dolayı ve Allah'ın kendisine verdiği, ikram ettiği bu nimeti büyük gördüğünden dolayı, kadrini kıymetini bildiğinden dolayı yalarsa, o tabak ona istiğfar eder.”*

¹¹ Tirmizi, *Sünen*, c.VI, s.464, no:1726; İbn-i Mace, *Sünen*, c.IX, s.488, no:3263; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.76, no:20743; Darimi, *Sünen*, c.II, s.131, no:2027; Beyhaki, *Adab*, c.II, s.46, no:406; Beyhaki, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.82, no:5860; İbn-i Kani', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.III, s.27, no:619; Nübeyse RA'dan. *Kenzü'l-Ummal*, c.15, s.247, no:40787; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.230, no:2392; *Camiü'l-Ehadis*, c.XX, s.54, no:21479.

“—Yâ Rabbi, sen bu kulunu bağışla... Tevâzu sahibi ve taama hürmet ve izzet eden bir kimse...” diye.

Öyle yapmaz da içinde artık bırakırsa, şeytan onu yer. Şeytan yedi mi, beslenir, kuvvetlenir, insanı azdırır.

Şimdi çayın içinde bir parça kalması, tabağın içinde bir parça kalması kibarlık sayılıyor. İslâm nerde, zamanın medeniyet denilen şeyi nerde? Sıyırmak, yalamak, temizlemek tavsiye edilmiş. İsrâf etmemek, yere düşeni bile almak tavsiye edilmiş. Şimdi yarısını yemiyor, atıyor.

Bizim fakültede yemek çıkardı üniversitede iken... Böyle herkes sıraya girer, tepsiyle yemeği alır, otururdu. Ben görmedim, arkadaşlar anlattılar:

Birisi gelmiş, yemeği almış, tepsiyi masaya koymuş. Masalar 8-10 kişilik. Çatal kaşık da almış tabii... Oradan ekmeğin içini almış, çatalı ve kaşığı o ekmeğe silecek... Karşısındaki talebe de böyle bakıyormuş. Çatalı, kaşığı ekmeğe silerken, kalkmış bir patlatmış buna... “Bu temizlik malzemesi mi, ekme bu!” demiş. Çatalı kaşığı, kâğıt parçasına siler gibi ekmeğe siliyor, atıyormuş.

Şimdi yemeğin yarısını bırakıyorlar. Biz askerde iken, devlet üç kap yemek veriyordu. Şöyle olmuş, böyle olmuş diye beğenmiyorlardı. Bir arkadaş dayanamadı:

“—Sen evinde bu kadar güzel yemek yiyebiliyor musun?” dedi.

Yâni yemek beğenmezler, tabağın yarısını bırakırlar. Açlık nedir bilmiyorlar.

Sen git Afrika'yı gör! Orada insanların nasıl zayıfladıklarını, nasıl açlıktan yığılıp kaldıklarını gör! Bir deri bir kemik kaldıklarını, şuurlarını kaybettiklerini gör! Git bakalım harp darp olan yerleri gör! Bakalım o zaman öyle yapar mısınız?

Ama yapıyorlar işte...

Bu nesil eskilerin çektiği ızdırapları çekmedi. Eski nesiller, bizden öncekiler, o İstiklal Harbi derken, Balkan Harbi derken, Trablusgarp harbi derken, Yemen Harbi derken, I. Cihan Harbi derken harp darp içinde yetiştiler. Yoksulluğun her çeşidini gördüler.

Babalar harbe gitmiş, evde analar dul kalmış. Çocuklara onlar bakmışlar. Kendileri dokumuşlar dokuma tezgâhlarında kumaşları... Kendileri yiyecekleri üretmişler, hazırlamışlar. Şimdiki neslin ondan haberi yok...

Ekseriya, anası babası zengin olan çocuklar şımarık oluyor. Arabaları alıyorlar, birbirleri ile tokuşturuyorlar. Moda koyunda, Kalamış koyunda çarpıştırıyorlar; "Bakalım hangisi koç gibi daha dayanıklı?" diye... Neden? Ekmek elden, su gölden, hayatın acı taraflarını bilmiyorlar. Allah akıl fikir versin, düzelmek nasib etsin... Şımarık yetişiyorlar.

İmam Gazalî diyor ki:

"—Zengin olsanız bile, çocuğunuza bazen katıksız ekmek verin!

Bazen aç bırakın!"

“—Bak evlâdım, Allah bize vermiş. Bak şu aileye! Boyu posu güzel, yüzü güzel, ama ona vermemiş. Senden bir eksikliği yok, hatta o senden daha müslüman... Namazını da kılıyor. Allah sana büyük nimet vermiş. Sen Kur’an bilmiyorsun, keyfince vakit geçirmek istiyorsun. O biliyor.

O yoksul ama Allah’a itaatkâr... El-hamdü lillâh diyor. Helâl olsun da haram olmasın diyor. Çalmıyor, çırpmıyor; razı... Çalsa, çırpsa, gayrimeşru kazanç yollarına sapsa belki kazanacak ama öyle yapmıyor. Helâl lokma yiyor.

Çok azaldı, haramı helâli düşünen insanlar çok azaldı. Ama biz harama, helâle dikkat edelim! Herkes öyle gidiyor diye bizim de gitme mecburiyetimiz yok...

Biz helâle dikkat edelim! Çocuklarımızı da böyle yetiştirelim. Zengin olsak da biraz fakirliğin halını bilsin çocuklarımız da, öyle şımarmasınlar.

f. Çalıntı Maldan Yemek

Gelelim bir başka hadis-i şerife... Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹²

مَنْ أَكَلَهَا وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهَا سَرِقَةٌ فَقَدْ أَشْرَكَ فِي إِثْمِ

سَارِقِهَا

(طب. عن ميمونة بنت سعد)

¹² Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXV, s.35, no:61; Ebû Nuaym, *Ma’rifetü’s-Sahâbe*, c.XXIV, s.5, no:7199; Meymûne bint-i Sa’d RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.15, no:9267; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.X, s.523, no:18107; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XX, s.65, no:21517.

RE. 409/7 (*Men ekelehâ ve hüve ya'lemü ennehâ serikatün, fekad eşreke fî ismi sârikihâ*)

Meymûne bint-i Sa'd RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî rivayet eylemiş.

Bu hadis-i şerif çalınan bir mal ile ilgili...

(*Men ekelehâ*) “Kim bir şey yerse... (*Ve hüve ya'lemü ennehâ serikatün*) Hırsızlık olduğunu bile bile yerse... (*Fekad eşreke fî ismi sârikihâ*) o hırsızlığı yapanın günahına iştirak etmiş olur.”

Meselâ, birisi getirmiş, kıs kıs gülüyor. Bir tepsi baklava getirmiş meselâ... Bir kovanın bir tekerlek bal almış, tepsiye koymuş:

“—Gelin arkadaşlar, yiyelim!” diyor, kıs kıs gülüyor.

“—Yahu nereden aldın bunu? Senin kovanın yok.”

“—Üzümünü ye, bağını sorma!”

Gitmiş filancanın bahçesinden, arıların kovanından bir tekerlek çıkarmış, koymuş tepsiye... Ötekileri de davet ediyor.

“—Yeyin yâ!” diyor.

Çünkü hırsızlama geldi bir tepsi, bitmesi lâzım!

(*Ve hüve ya'lemü ennehâ serikatün*) Ötekisi de biliyor ki bu çalma bir şeydir. Çalma bir şey olduğunu bildiği halde, “Bana ne, o çalmış, hesabını o versin!” gibi bir düşünce ile onu yiyor. Ne olur? (*Fekad eşreke fî ismi sârikihâ*) Hırsızın günahına ortak olur, iştirak eder.

Çalmadı kendisi ama, hırsızlama olduğunu biliyordu ya, onu onunla beraber yediği için, onun günahına o da aynen iştirak eder.

g. Aşure Günü Oruç Tutmak

Diğer hadis-i şerif:¹³

مَنْ أَكَلَ مِنْكُمْ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَلَا يَأْكُلَ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ
وَمَنْ لَمْ يَأْكُلْ فَلَيْتَمَّ صَوْمَهُ

(خط. عن محمد بن صيفي؛ حم. طب. عن ابن عباس)

RE. 409/8 (*Men ekele minküm yevme âşûrâe felâ ye'kül bakıyyete yevmihî, ve men lem ye'kül felyütimme savmehû*)

Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Aşûre günü... Biliyorsunuz, ne zaman? Yakın, yakın... Çarşamba günü Allah'ın izniyle yeni hicrî 1405 yılının yılbaşı... Hicrî yeni yılın birinci günü...

Muharrem ayı geliyor. Muharrem ayında oruç tutmanın sevabı çok... Muharrem'in onuncu günü de Âşûrâ günüdür. Âşûrâ da aşere'den geliyor, onuncu gün demek zâten...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki bu hadis-i şerifte:

¹³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.75, no:3692; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.430, no:5121; Habbâb RA'dan.

Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.234, no:2969; Ebû Asım RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.275, no:2024; Muhammed ibn-i Sayfâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.574, no:24242; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.476, no:10070.

(*Men ekele minküm yevme aşûrâe*) “Sizden kim bu Aşûre gününde bir şeyler yemişse; (*felâ ye’kül bakıyyete yevmihî*) günün geriye kalan kısmında bir şey yemesin! Öylece dursun. (*Ve men lem ye’kül*) Hiçbir şey yememiş olan, (*felyütimme savmehû*) oruca niyetlensin, orucunu tamamlasın!” diye Aşûre orucunu tavsiye etmiş bu hadis-i şerifte...

Aşûre orucu, Ramazan orucu farz kılınmadan önce Peygamber Efendimizin tavsiye ettiği sevaplı, müstehap oruçlardan birisidir. Amma ya dokuzuyla onunu tutacaksın, ya da onuyla on birini tutacaksın! Tek Aşûra günü olmayacak. Neden? Yahudilere benzememek için...

Bakın ne kadar önemli ki, oruç tutma işinde bile tam ona benzemiyoruz. Günahta niye benziyoruz? Açıklıkta, saçıklıktı niye benziyoruz? Hilede, hud’ada niye benziyoruz?

Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar, nice hıyanetler yapmış; berbat etmiş bizim kültürümüzü, medeniyetimizi... Niye biz onun kötülüklerine uyuyoruz?

Oruçta bile tam uymamayı tavsiye ederken Peygamber Efendimiz, neden yapıyoruz, biliyor musunuz? Biz İslâm’ı unutmuşuz da ondan... İslâm şuurunun almamışız. Dedelerimizin mezarda ne kadar kemikleri sızlasa hakkı var. Evlâtlar onların mantığını unuttu, bıraktı. Evlâtlar dedelerinin yolundan çıktı da, dedelerin Çanakkale’de, Filistin’de, Yemen’de, Galiçya’da cihad ettiği düşmanlarla dost oldu.

Dedelerimizin düşmanlarıyla dost olduk da, dedelerimizin dediklerini yapmıyoruz, düşmanlarının dediklerini yapar hale geldik. Dedelerimiz ne kadar ağlasalar, sızlansalar hakları var...

Evlatları düşman eline geçmesin diye, Allah rızası için harb ettiler, şehid oldular, cenneti kazandılar. Evlâtları düşmanlara kendiliklerinden teslim oldular, boyunlarının iplerini verdiler.

“—Dedelerimiz müdafaa etmişti, biz size esir olmamıştık. Alın, biz sizin kulunuzuz. Nereye çekerseniz çekin, nerede isterseniz boğazlayın! Etimizi istediğiniz gibi pişirip yiyebilirsiniz. Kebap yapın, kavurma yapın, ne yaparsanız yapın! Yağımızdan faydalanabilirsiniz, postumuzu altınıza serersiniz, üstüne çıkıp yatarsınız.” diyoruz. O kadar kendimizden geçmişiz.

Tarihimizi bilmiyoruz. Alem tarihini öyle öğretiyor ki, harfiyyen hepsi biliyor.

Avustralya’ya gittik. Avustralya dünyanın öteki yarımküresinde... Öbür tarafında... Burada yaz iken orada kış... Kilometrelerce, tarif edilemeyecek kadar uzak bir yer...

Avustralya’dan, Yeni Zelanda’dan adamları toplamış İngilizler, Çanakkale’yi, Gelibolu’yu almak üzere ordu teşkil etmişler, saldırmışlar bize.

“—Yâhu Avustralya nere, Çanakkale nere? Burada ne arıyorsun sen?”

Diyor ki:

“—İngilizler bizi kandırdı. “Türkleri Hristiyan yapacağız, haydi yürüyün!” dediler, bizi topladılar, öyle getirdiler.”

İngilizler gitmişler, Müslümanları da kandırmışlar. Hindistan’dan, Afganistan’dan, veyahut Endonezya’dan filân.

“—Türkler Müslümanlıktan çıktı, kâfir oldular. Onlarla çarpışacağız, haydi gelin!” demişler.

Onları öyle kandırmış, ötekileri öyle kandırmış getirmişler. Avustralyalılar boylarının ölçülerini almış dedelerimizden... Kırılmışlar, geri dönmüşler. Bir tanesi diyor ki:

“—Benim dedem Gelibolu’da öldürüldü sizin tarafınızdan...” Ben de dedim ki:

“—Bizim köy Gelibolu’ya çok yakın... Eskiden vasıtalar olmadığı için askerler nakledilemiyordu. Bizim oralardan çok asker aldılar. Dayılarımız, eniştelерimiz, amcalarımız, dedelerimizden çok şehid verdik biz orada, sizin dedelerinize karşı...” dedim.

Baktı ki pabuç pahalı, sustu.

“—Sen ne arıyorsun benim memleketimde? Avustralya nere, Çanakkale nere? Ne arıyorsun benim memleketimde?”

Yâni biz aslımızı, şuurumuzu, tarihimizi unutmuşuz ama onlar Canberra’da bir askerî müze yapmışlar: “İşte Türklerle şöyle çarpıştık diye sahneler, siperler, askerler... Heykeller, resimler, tablolar... Doldurmuşlar her tarafı... Bütün ahali Türkiye’yi biliyor, Gelibolu’yu biliyor, tarihlerini biliyor. Neden? Tarihlerini öğretmişler.

Diyor ki:

“—Türkler o kadar iyi tahkim etmişlerdi ki Gelibolu’yu... Başaramadık.”

Ne tahkimi yâ? Ne tahkiminden bahsediyorsun; tüfeğimiz yoktu, atacak mermimiz yoktu. Allah yardım etti. İman kuvvetiyle biz orada yedi düvelin ordusuyla çarpıştık. Allah onlara fırsat vermedi. Kendilerinin yenilgisini ma’kul göstermek için, “Çok kuvvetli tahkimat yapmışlardı da ondan geçemedik.” diyor.

250 bin şehid verdik biz orada, dile kolay... Allah şefaatlerine nâil etsin...

Bunları neden açtık? Benzememek şuurundan açtık. Aşûre Gününde Yahudilere, Hristiyanlara benzemeyelim diye iki gün tatalım demiş Peygamber Efendimiz.

Tabii Aşûre orucu farz değil, Ramazan orucu farz. Tutarsın, sevap kazanırsın. Ne derler böyle ibadetlere? Nâfile ibadet derler. Önümüzdeki günlerde, inşallah Muharrem ayının birinci gününde tutarsınız, dokuzunda, onunda, on birinde tutarsınız, sevap kazanırsınız.

Bazıları bilmiyor bu işleri...

“—Ben zekâtımı verdim.” diyor.

Yâhu, zekât vermek senin hayrının mecburî seviyesi... Zekât vermezsen, Allah yakana yapışır:

“—Ey kulum, ben sana zenginlik verdim de, sen niye malının zekâtını vermedin?” der.

Daha fazla verirsen günah mı olur? Hayır, sevap olur. Daha fazla vermek serbest, kırkta birden aşağı vermek yasak... Kimisi yüzde 25 hayır yapıyor. Zekât yüzde iki buçuktur. Kimisi yüzde yirmi hayır yapıyor, daha fazla yapıyor.

Düşünün devlete verilen vergiyi! Öyle vergi var ki yüzde elli, yüzde altmış oluyor. Zekât yüzde iki buçuk... Hayrı hasenatı, sevaplı işleri biraz çokça yapalım demek istiyorum. Neden? Günahımız çok, rahmet-i ilâhîye çok muhtacız. Yüzümüz çok kara, çok hata ettik.

Dedelerimiz bu hadis-i şerifleri biliyorlardı, bu ayetleri biliyorlardı da Allah'ın yolunda yürüyorlardı. Peygamber Efendimiz'in izince gidiyorlardı da, biz çok hatalı hareket ediyoruz. Allah bizi lütfu ile ıslah etsin... Kahrı ile cezalandırırsa, hallacın pamuğu attığı gibi havalarda savruluruz.

h. Hamd ve İstiğfar

Ebû Hüreyre RA'dan bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum. Hadis-i şerifin bir kısmını hızlı okuyacağım, bir kısmını da geniş geniş izah etmek niyetindeyim.

Peygamber SAS Efendimiz, İbn-i Asâkir'in ve Taberânî'nin *Evsat*'ında rivâyet ettiği bu hadis-i şerifinde buyuruyor ki:¹⁴

¹⁴ Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.VI, s.333, no:6555; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XXXVII, s.58, no:5458; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1376, no:43612; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.65, no:21518.

مَنْ أَلْبَسَهُ اللَّهُ نِعْمَةً فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْحَمْدِ لِلَّهِ وَمَنْ
 كَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَمَنْ أَبْطَأَ عَلَيْهِ
 رِزْقُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 وَمَنْ نَزَلَ مَعَ قَوْمٍ فَلَا يَصُمُّ إِلَّا بِإِذْنِهِمْ وَمَنْ دَخَلَ
 دَارَ قَوْمٍ فَلْيَجْلِسْ حَيْثُ أَمَرَهُ فَإِنَّ الْقَوْمَ أَعْلَمُ
 بِعَوْدَةِ دَارِهِمْ وَإِنَّ مِنَ الذَّنْبِ الْمَسْخُوطِ بِهِ عَلَى
 صَاحِبِهِ الْحِقْدُ وَالْحَسَدُ وَالْكَسَلُ فِي الْعِبَادَةِ
 وَالضَّنْكَ فِي الْمَعِيشَةِ

(طس. كر. عن أبي هريرة)

RE. 409/9 (*Men elbesehu'llàhu ni'meten, felyüksir mine'l-hamdi li'llâhi; ve men kesüret hümûmuhû felyestağfiri'llâh; ve men übtie aleyhi rızkuhû, felyüksir min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh.*

Ve men nezele mea kavmin, felâ yesum illâ bi-iznihim; ve men dehale dâra kavmin, felyeclis haysü emerahû, feinne'l-kavme a'lemü bi-avdeti dârihim.

Ve inne mine'z-zenbi'l-meshûti bihî alâ sâhibihî el-hıkde, ve'l- hasede, ve'l-kesele fi'l-ibâdeti, ve'd-danke fi'l-maîşeh.)

Çok mühim bir hadis-i şerif. Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde buyurmuş ki:

مَنْ أَلْبَسَهُ اللَّهُ نِعْمَةً فَلْيُكْثِرْ مِنَ الْحَمْدِ لِلَّهِ

(*Men elbesehu'llàhu ni'meten*) “Allah kime bir nimet ikram etmişse, giydirmişse...” Burada *elbese-yulbisu-ilbas*; giydirmek ve vermek mânâsına geliyor. “Allah kime bir nimet vermişse, giydirmişse; libas cinsinden, elbise cinsinden, kumaş cinsinden; yâni mal, mülk, mutluluk sebebi olan başka bir şey... Allah kime bir nimet vermişse, (*felyüksir mine'l-hamdi li'llâh*) Allah'a hamd ü senâyı çok etsin!” “*El-hamdü li'llâh yâ Rabbi, çok şükür yâ Rabbi!*” diye hamd ü senâyı çok yapsın!

Allah sıhhat vermiş, afiyet vermiş. Yolcusu sağlıklı dönmüş, hastası iyileşmiş, çocuğu dünyaya gelmiş. İşi düzelmiş, borcundan kurtulmuş. Şu olmuş, bu kalmış. Bir nimet... Allah'a çok hamd etsin!

وَمَنْ كَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلْيَسْتَغْفِرِ اللَّهَ

(*Ve men kesüret hümûmuhû felyestağfiri'llâh*) Sıkıntısı, derdi, üzüntüsü çok olan kimse de *Estağfiru'llâh*'ı çok eylesin! ‘Aman yâ Rabbî, afv ü mağfiret istiyorum ya Rabbî, tevbe ya Rabbî, *Estağfiru'llâh yâ Rabbî!*’ desin!”

Demek ki, nimete mazhar olan Allah'a hamd edecek. Hamd edince ne ne olur? Nimet artar. Üzüntüsü, gamı, kederi, hümûmu olan ne yapacak? “*Estağfiru'llâh*” diyecek. *Estağfiru'llâh* diyen, günahına tevbe eden, kederlerden üzüntülerden kurtulur.

وَمَنْ أُبْطِأَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

(*Ve men übtie aleyhi rızkuhû*) “Kimin rızkı geciktirilirse...” Herkesin bir rızkı var, alınına yazılmış, kaderi olan kısmeti olan, nasibi olan rızkı var. Bazen insan bunu, eline hemen geçmedi diye, yok sanır, gelmeyecek sanır, telâşlanır. Herhangi bir sebeple onun tahmin ettiği zamanda değil de, ondan sonra gelecek. Tabii, neden öyle olduğunu Allah bilir. Demek ki onun umduğu zaman, Allah’ın vereceği asıl zamanı değil, İşte rızkı böyle geciktirilmiş gibi gelen kimse ne yapsın? (*Felyüksir min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*) “*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh* sözünü çok söylesin!”

Bu ne demek? “Güç kuvvet Allah’ındır; Allah’ın gücünden, kuvvetinden başka güç kuvvet yoktur.” demek. Bu da çok sevaplı bir söz... Bu sözü söylediği zaman insan çok hayırlara nâil olur. Bu söz Arş-ı A’zam’ın hazinelerindedir. Demek ki böyle dediği zaman rızkı da bollaşır.

وَمَنْ نَزَلَ مَعَ قَوْمٍ فَلَا يَصُمُ إِلَّا بِإِذْنِهِمْ

(*Ve men nezele mea kavmin, felâ yesum illâ bi-iznihim*) “Kim bir kavme misafir giderse, onların izni olmadan oruç tutmasın!”

“—Haydi, sofraya otur!”

“—Yok, ben bugün oruca niyet ettim.”

Olmaz. “Misafir olduğu yerin izni olmadan oruç tutmayın!” diyor Peygamber Efendimiz.

وَمَنْ دَخَلَ دَارَ قَوْمٍ فَلْيَجْلِسْ حَيْثُ أَمَرَهُ فَإِنَّ الْقَوْمَ
أَعْلَمُ بِعَوْدَةِ دَارِهِمْ

(*Ve men dehale dâra kavmin, felyeclis haysü emerahû*) “Kim birisinin evine misafir giderse, nereyi gösterirlerse oraya otursun! (*Feinne’l-kavme a’leme bi-avdeti dârihim*) Çünkü evin sahibi o insanlar, evinin durumunu, o gelenden daha iyi bilirler.”

Ev sahibi hesap yapıyor: Kapı şuradan açılır, bizim hatunçay tepsisini uzatır. Eli görülür, evin içi görülür. Onun için misafire diyor ki:

“–Sen şuraya otur!”

“–Yok, estağfirullah, ben oraya oturmam...” demek doğru değil. “Ev sahibinin bir bildiği var!” deyip, gösterdiği yere oturacaksınız.

i. Günahın Kötü Sonuçları

En son cümleye çok dikkat edin, isterseniz yazın:

وَإِنَّ مِنَ الذَّنْبِ الْمَسْخُوطِ بِهِ عَلَى صَاحِبِهِ الْحِقْدُ
وَالْحَسَدُ وَالْكَسَلُ فِي الْعِبَادَةِ وَالضَّنْكَ فِي
الْمَعِيشَةِ

(*Ve inne mine'z-zenbi'l-meshûti bihî alâ sâhibihî*) “Sahibine yapmış olduğu günahtan dolayı Allah’ın kızmasındandır kişinin başına gelen şu şeyler...”

Dört şey sayacak. Bunlar neden insanın başına musallat olur? O kişi bir günah işlemiştir. Allah o günahı işleyen kişiye kızdığından dolayı, o günahı işleyene bunları musallat etmiştir. Ne imiş onlar:

1-2. (*El-hıkdü ve'l-hased*) *Hased* kıskanmak demek, *hıkd* da kin tutmak demek. Bu ikisi kötü birer huy... İnsanın karşısındaki kimseye karşı içinde kin tutması, *hased* etmesi, kıskanması iyi değil... İnsanın içinde bu duygular doğuyor. Neden doğuyormuş? Bir günah işledi de, Allah o günahtan dolayı o kulunu sevmedi de, ondan böyle kin tutmak, *hased* etmek gibi kötü duygular gönlünde doğdu.

3. (*Ve'l-keselü fi'l-ibâdeti*) “İbadette tembellik.”

Namaz kılmak istemiyor, zikir yapmak istemiyor, Kur’an okumak istemiyor, ilim öğrenmek istemiyor, dinini öğrenmek istemiyor, vaaza gitmek istemiyor, tembellik var...

Namaza camiye gidemiyor. Ezan okundu, camiye gitse 27 kat sevap alacak, gidemiyor. Tembelleniyor, evde kılıyor. Neden?

Günah işledi, Allah kızdı da ona, ibadette tembellik ceza olarak geldi ona...

4. (*Ve'd-dankü fi'l-maîşeh*) “Geçimindeki darlık da Allah’ın bir cezasıdır.”

Günah işledin, o günahdan dolayı elin daraldı. Müşteri gelmedi, ticaretini yapamadın. Her ay kazandığın kadar para kazanamadın. Neden? Günah işledin.

Kim bilir ne işledin? Deniz kenarına mı gittin, plajlarda mı gezdin? Harama mı baktın, gıybet mi ettin, dedi kodu mu ettin? Azaldı rızık... Günahtan...

Allah-u Teâlâ Hazretleri yaptığımız günahları affeylesin, setr eylesin, bağışlasın... Bizi böyle cezalarla cezâlandırmasın...

İbadetleri aşk ile, şevk ile severek yapalım! Kimseye karşı içimizde kin, hased duyguları olmasın, kötü duygular olmasın... Allah geçimimize de genişlikler versin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

23. 09. 1984 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü